

DUITSLAND NOORD
HAMBURG - DRESDEN- HANNOVER

van reizigers voor reizigers

DUISSLAND NOORD
HAMBURG – DRESDEN– HANNOVER

De wereld houdt niet op met draaien. Een wereldreiziger is de eerste om dat te beamen. Hoewel men geen inspanningen gespaard heeft om al de gegevens in deze gids uitgebreid te testen en te actualiseren, is het niet uitgesloten dat je ter plaatse vaststelt dat bepaalde gegevens in deze gids toch al opnieuw gewijzigd zijn. Veel adressen en suggesties in de Trotters zijn bovendien wat 'fragiel', juist omdat ze zo sympathiek en verrassend zijn. We zouden het daarom bijzonder op prijs stellen als je ons op de hoogte brengt van eventuele wijzigingen, zodat we de eerstvolgende herdruk op een correcte manier kunnen aanpassen. Dank bij voorbaat. Ons adres:

TROTTER

Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt

Uitgeverij Terra Lannoo
Postbus 97
NL-3990 DB Houten

E-MAIL: TROTTER@LANNOO.BE

WWW.TROTTERCLUB.COM

De prijscategorieën die in de Trottergidsen worden gebruikt, zijn steeds afgestemd op het land. Als je in een goedkoop hotelletje ongeveer € 25 betaalt, behoort een hotel waar je € 75 neertelt uiteraard tot de dure prijsklasse. De uitgever kan niet aansprakelijk worden gesteld voor eventuele fouten of de gevolgen ervan.

VERTALING Doreen Espeel; 2018 Imago Mediabuilders

REISINFORMATIE VLAANDEREN EN NEDERLAND Wegwijzer, Brugge

OMSLAGONTWERP Studio Jan de Boer / Helga Bontinck

ONTWERP BINNENWERK Imago Mediabuilders

OMSLAGFOTO RudyBalasko / iStock

OORSPRONKELIJKE TITEL Le Routard – Allemagne

OORSPRONKELIJKE UITGEVER Hachette, Paris

DIRECTEUR VAN DE REEKS EN AUTEUR Philippe Gloaguen

STICHTERS Philippe Gloaguen en Michel Duval

ADJUNCT-REDACTEUREN Benoît Lucchini en Amanda Keravel

REDACTEUREN Olivier Page, Véronique de Chardon, Isabelle Al Subaihi, Anne-Caroline Dumas, André Poncelet, Marie Burin des Rozières, Thierry Brouard, Géraldine Lemauf-Beauvois, Anne Poinsoot, Mathilde de Boisgrollier, Alain Pallier en Fiona Debrabander

© Hachette (alle rechten voor vertaling, reproductie en bewerking gereserveerd voor alle landen),
Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2018

© Cartografie Hachette Tourisme

WWW.LANNOO.COM

D/2018/45/420 - ISBN 978 94 014 4953 3 - NUR 512

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

INLEIDING	10	Taal en woordenschat	77
VEELGESTELDE VRAGEN	12	Telefoon en telecommunicatie	80
TOPERVERINGEN	14	Vervoer	81
MENS, MAATSCHAPPIJ, NATUUR EN CULTUUR	19	Winkelen	84
Beroemde Duitsers	20	REISPLANNER	85
Bevolking	23	OOST-DUISSLAND	
Cultureel erfgoed	25		
Drank	31	THÜRINGEN	89
Economie	34	Weimar	91
Geschiedenis	36	Buchenwald	99
Godsdienst en geloof	51	Jena	102
Keuken	52	Erfurt	104
Media	54	Rudolstadt	109
Milieu	55	Gotha	111
Politiek	56	Eisenach	113
Werelderfgoed van Unesco	57	SACHSEN (SAKSEN)	117
Zeden en gewoonten	58	Leipzig	118
REIZEN NAAR DUITSLAND NOORD	60	Dresden	132
DUITSLAND NOORD PRAKTISCH	65	Moritzburg	158
ABC van Duitsland	66	Meissen	159
Alvorens te vertrekken	66	Sächsisch Schweiz	161
Budget	68	Bautzen	165
Feesten en feestdagen	71	Görlitz	166
Fooi	71	SACHSEN-ANHALT	170
Geldzaken	72	Magdeburg (Maagdenburg)	170
Gezondheid	73	Dessau	175
Internetadressen	73	Wörlitz	177
Klimaat	73		
Overnachten	74		
Noodnummers	76		
Post	76		
Reisliteratuur	76		
Roken	76		

NOORD-DUITSLAND

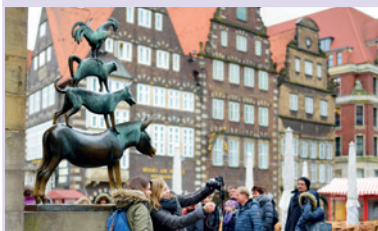
OOSTZEEKUST – MECKLENBURG – VORPOMMERN 181

Schwerin	182
Wismar	186
Van Wismar naar Rostock	190
Rostock	190
Warnemünde	195
Van Rostock naar Stralsund	196
Stralsund	197
Rügen	201
Usedom	204

HAMBURG EN SCHLESWIG-HOLSTEIN 205

Hamburg	205
Lüneburg	233
Lübeck	234

NOORDWEST- DUITSLAND

NIEDERSACHSEN (NEDERSAKSEN) 247

Hannover	248
Bremen	262

REGISTER 276

KAARTEN EN PLATTEGRONDEN

Afstanden tussen de steden	83	Lübeck	237
Bremen	264-265	Noordoost-Duitsland	90
Dresden	135	Reisplanner	85
Duitsland Noord, overzichtskaart	62-63	Rostock	193
Hamburg, detailkaart	214-215	Schwerin	183
Hamburg, plattegrond	210-211	Stralsund	199
Leipzig	120-121	Topervaringen	15

De vernieling van Dresden in 1945

In de nacht van 13 op 14 februari 1945 (de nacht van Vastenavond op Aswoensdag) gooiden 245 *Lancasters* van de Royal Air Force hun brandbommen op de stad. Vier uur later doken plots nog eens 529 bommenwerpers op. Om 10.00 u maakten 450 vliegende forten (zware Amerikaanse bommenwerpers) en een honderdtal jachtvliegtuigen het werk af. Een officiële onderzoekscommissie kwam in 2004 tot het besluit dat bij deze bombardementen 25.000 burgers werden gedood. De nazipropaganda verspreidde in die tijd een schatting die tien keer hoger lag. Dresden werd hoe dan ook voor 95% verwoest. Waarom pakten de geallieerden zo zwaar uit tegen een stad die geen strategisch belang leek te hebben (behalve dat het een spoorknooppunt was) en waar geen wapenfabrieken stonden? In de nasleep van het bombardement van Coventry in 1940, dat men wilde wreken, zou de legerleiding hebben beslist dat het moreel van Duitsland eens en voor altijd moest worden gebroken. Dat is een van de hypothesen.

Om een goed beeld te krijgen van deze tragedie bevelen we je van harte een bezoek aan het militaire museum aan. Lees of herlees ook het boek van Kurt Vonnegut jr. *Slachthuis 5*.

Wegwijs in de stad

Het historische deel van Dresden, de **Altstadt**, ligt tussen het hoofdstation (*Hauptbahnhof*) en de rivier, op de linkeroever. Aan de andere kant van de Elbe ligt het nieuwste gedeelte van de oude stad en het station **Dresden-Neustadt**. In die buurt, in de omgeving van de *Louisenstraße* en de *Alaunstraße*, liggen de restaurants en bars die bij de jonge (en minder jonge) stadsbewoners erg in trek zijn. In dezelfde wijk vind je ook de *Königstraße* met zijn chique en ongewone winkels en zijn knusse cafés.

Wie van het hoofdstation te voet naar het centrum wil, neemt de *Pragerstraße*, een erg drukke wandelstraat.

	Nuttige adressen	32	Alte Meister
	1, 2 Bureaus voor Toerisme	33	Café Planwirtschaft en Couscous Haus
	3 Centraal station en fietsverhuur	34	Curry & Co
	4 Treinstation Neustadt	35	Hot Wok
6	Fahrradgeschäft Schwarzer (fietsverhuur)	36	Dürüm Kebab Haus
	Slapen	37	Augustiner an der Frauenkirche
10	Motel One	38	Nordsee
11	Lollis Homestay		Gebak eten
12	Hostel Mondpalast	39	Café Toscana
13	Hotel Martha		Iets drinken
14	Bed & Breakfast Mezcalero	40	Frank's Bar
15	Backstage Hotel	42	El Cubanito
16	Hotel Pullman Dresden Newa	48	Saloppe
17	Art'otel Dresden		
18	Hotel Ibis Budget	41	Bailamor
19	Vienna House QF Dresden	43	Scheunecafé
20	A & O Dresden Hauptbahnhof	44	Blue Note
21	Jugendherberge Rudi Arndt	45	Studentenclub Bärenzwinger
33	Hostel Louise 20	46	Hebeda's
	Eten	47	Down Town en Groove Station
29	Max Altstadt	48	Saloppe
30	Raskolnikoff		
31	Lila Sofse		

DRESDEN

NUTTIGE ADRESSEN EN INFORMATIE

TOERISTISCHE INFORMATIE

i Bureau voor Toerisme (plattegrond A2, 1): Neumarkt 2 ☎ 50 160 160 🌐 dresden-tourist.de. *vlak bij de Frauenkirche. Geopend ma.-vr. 10.00-19.00 u, za. 10.00-18.00 u, zo. 10.00-15.00 u; okt.-maart beperkte openingstijden.* Gratis plattegrond met de belangrijkste bezienswaardigheden. Vraag ook de *Map for young travellers*, een plattegrond met winkels, clubs en hostels in de stad. *Er is ook een bureau aan het Hauptbahnhof (plattegrond A3, 2; Wiener Platz 4).*

- **Dresden City Card:** persoonlijke kortingskaart in Dresden, € 10 voor 24 uur of € 15 voor 48 uur, € 22,50 voor een gezinskaart (48 uur). Gratis openbaar vervoer (met de veerboten op de Elbe) en gratis toegang tot de grootste musea van de stad (vergezeld door twee kinderen) en kortingen voor de andere musea en sommige voorstellingen, tentoonstellingen en rondleidingen in de stad. 90 partners in totaal.

- **Dresden Regio Card:** € 40, 3 dagen geldig; € 60 voor een gezinskaart (3 dagen). Behalve de voordelen van de *City Card* ook gratis gebruik van de regionale exprestreinen (RB en S-Bahn) van Meissen naar Königstein en kortingen in sommige kastelen en musea van de regio. Toch even narekenen of de kaarten in jouw geval voordeel opleveren.

- Ook handig als je in de stad op verkenning gaat, is het tijdschrift **Sax**. Daarin staan leuke tips voor de stad en haar omgeving. En natuurlijk koop je ook de **Sächsische Zeitung**, zeker op donderdag, want dan bevat die krant een culturele bijlage met een volledig programma voor de komende week (opvoeringen, concerten, films, tentoonstellingen enzovoort).

DIENSTEN

■ Wasserette (plattegrond B1): *Louisenstraße 6, in Neustadt* 🌐 waschladen.de. *Dag geopend 6.30-23.00 u. Reken op € 3 voor 6 kilo.* Je weet maar nooit, het kan altijd van pas komen. Er zijn circa 20 machines met daarboven een hele rij sokken als decoratie.

VERVOER

✈ Luchthaven (Flughafen Dresden; buiten plattegrond, via B1): *via de Königsbrücker Landstraße* ☎ 881 33 60 (vluchtinformatie) 🌐 dresden-airport.de. 8 km ten noorden van de Elbe: S-Bahn S2 verbindt de luchthaven met het centrum en de stations, erg praktisch (€ 2,20). De architectuur van de luchthaven is erg geslaagd.

🚉 Hauptbahnhof (plattegrond A3, 3): *Wiener Platz 4* ☎ 461 37 10 🌐 bahn.de. *Aan het einde van de Pragerstraße.* Helemaal gemoderniseerd onder leiding van Sir Norman Foster. Stijlvolle koepel. *Dag. treinverbindingen naar Berlijn (duur circa 2 uur rechtstreeks, 3 u en 20 min met overstappen), Leipzig (1 u en 35 min rechtstreeks), Frankfurt (4 u en 16 min rechtstreeks).*

- Er is ook een **toeristisch informatiebureau** (dag. 9.00-19.00 u).

🚉 Bahnhof Neustadt (plattegrond A1, 4): *Schlesischer Platz 1.* Regelmatige verbindingen met de belangrijkste Duitse en Europese steden. Regionale treinen.

🚌 Regionale busterminaal (Regionalverkehr; plattegrond A3): *Bayrische Straße (achter het Hauptbahnhof)* ☎ 49 21 357 🌐 rvd.de. Het belangrijkste busstation. Alleen regionale lijnen.

■ Openbaar vervoer: Dresdner Verkehrsbedriebe AG ☎ 857 10 11 🌐 dvbag.de. *Enkele reis van 1 uur: € 2,30 (korting mogelijk), het kaartje blijft een dag geldig; dagkaart (Tageskarte): € 6 (korting mogelijk), dat haal je er snel weer uit. Maar de 1ste prijs gaat naar het familiebillet (Familientageskarte): € 9 voor 2 personen en 4 kinderen.* De stad wordt doorkruist door 12 tramlijnen, 27 buslijnen en regionale sneltreinen (S-Bahn-DB). Handig en snel. Ze rijden dag. 5.00-24.00 u behalve sommige bussen en trams die dag en nacht rijden (nummer 3, 7, 8) en de bussen 61 en 72 (na 2.30 u om de 70 min). Algemene informatie, gedetailleerde plattegronden en dienstregeling en kaartjes: de kiosk **DVBAG**, *Postplatz (plattegrond A2)*. Automaten bij de haltes en in de trams.

🅑 Parkeren: *heel duur, tussen € 20-30 per dag. De hotels in de Altstadt zijn goedkoper: € 8 voor 24 uur.* Ook het Bureau voor Toerisme verkoopt parkeerbonnen, maar als je meerdere dagen blijft,

ben je verplicht om minstens een keer per dag de parking te verlaten.

Mitfahrzentrale (carpooling): *Dr-Friedrich-Wolf-Straße 2 (op de hoek van de Schlesischer Platz)* ☎ 19 440 📄 mitfahrgelegenheit.de 📄 blablacar.de. Tegenover het station Neustadt. Reken op € 1-2 voor 20 km. Een praktische manier om goedkoop door Duitsland te reizen, heel populair bij reizigers met een klein budget.

Fietsverhuur: *in het hoofdstation (plattegrond A3, 3), Wiener Platz 4. Niet gemakkelijk te vinden, maar dit is een van de goedkoopste adressen: gang 2, onder perron 17. Duw de deur open naar het Gepäckcenter (tegenover het elektrische treintje)* ☎ 155 33 38. Dag. geopend 9.30-13.00 u en 17.00-19.00 u. Reken op € 10 per dag. Een kantoor dat er totaal niet uitziet als een plek waar je fietsen kunt huren. Zelfde prijs voor het verhuur op het station van Neustadt. Vraag informatie ter plaatse.

Fietsverhuur Fahrradgeschäft Schwarzer (plattegrond B1, 6): *Königsbrücker Straße 57* ☎ 80 20 714. Tram 7 en 8: *Louisenstraße*. Geopend ma.-vr. 9.00-18.00 u, za. 10.00-13.00 u. Reken op € 10 per dag. Minder vaak geopend dan aan het station, maar de verhuur duurt 24 uur.

NACHTELIJKE STADSWANDELING

Nightwalk Dresden: ☎ 0172/781 50 07 📄 nightwalk-dresden.de. Prijs € 15 per persoon (groep 1-20 personen). Duur: 3 uur. Als je Duits spreekt, hoef je niet te reserveren. Afspraak elke dag om 21.00 u voor de Artesischer Brunnen, aan de noordzijde van de Albertplatz (plattegrond B1). Voor een rondleiding in het Engels: van tevoren bellen. Wist je dat de eerste bewoners van de Neustadt Tsjechisch waren? Of dat het een ware multiculturele wijk was? Dit zijn een paar van de geheimen die de gids onthult tijdens een nachtelijk bezoek aan deze vrij onbekende wijk. Je maakt twee tussenstops in een bar en je krijgt een welkomstrankje aangeboden. Onderweg krijg je enkele tips over de beste clubs in de wijk. Organiseert ook stadswandelingen 'in het voetspoor van schrijver Kurt Vonnegut' en een fietsroute rond het thema van de 'street art'.

SLAPEN

CAMPINGS

Campingplatz Dresden-Mockritz (buiten plattegrond, via A3): *Boderitzer Straße 30* ☎ 47 15 250 📄 cbm.camping.de. 6 km ten zuiden van het centrum, richting Pirna. Bus 76: *Mockritz-Campingplatz*. Reken op € 23 per dag voor 2 personen met tent en auto. Schitterende bungalows 2 personen € 40, 4 personen € 55. Fietsverhuur slechts € 4 per dag. Een goed uitgeruste camping. Er is veel schaduw op het terrein en het sanitair is onberispelijk. Grote pluspunten die je het lichte achtergrondlawaai van de nabijgelegen weg doen vergeten. Vaak volledig bezet, kom 's ochtends vroeg om een plaatsje te bemachtigen.

Bad Sonnenland (buiten plattegrond, via A1): *Dresdner Straße 115, 01468 Moritzburg-Reichenberg* ☎ 830 54 95 📄 bad-sonnenland.de. 15 km ten noorden van Dresden, richting Moritzburg. Op de autosnelweg A4-E40, afslag 80: *Dresden-Wilder Mann*. Met de bus lijn 326 achter het station, richting Radeburg, halte *Bad Sonnenland*. Geopend april-okt. Reserveren aanbevolen. Reken op € 21 voor 2 personen met een tent en een voertuig. Wat ver van het centrum, maar dicht bij een meer en een bos met verschillende boomsoorten (dus veel schaduw). Een heel goed ingerichte, nette en gezellige camping met 200 plaatsen. Verhuurt ook houten bungalows (twee tot zeven personen). Ter plaatse: restaurant *Sola Lodge* (juni-aug. ma.-za. 11.00-23.00 u, zo. 9.00-21.00 u).

In de Altstadt

GOEDKOOP

A & O Dresden Hauptbahnhof (buiten plattegrond, via A3, 20): *Strehleener Straße 10* ☎ 469 271 📄 aohostels.com. Vanaf het Hauptbahnhof, uitgang 'Bayerische Straße', sla links af en loop onder de brug door tot aan het kruispunt waar de straat begint. Bedden op slaapzaal en kamers vanaf € 9-16 per persoon, afhankelijk van het seizoen en de categorie (hostel of hotel), inclusief ontbijt. Parkeren te

gen betaling, maar je kunt ook in een zijstraatje parkeren. Een praktisch hostel dat vlak bij het station ligt, slechts een kwartiertje lopen van het centrum. Een groot, betonnen blok met acht verdiepingen, uit de tijd van de DDR. Niet mooi en niet lelijk. Volledig gerestaureerd en gemoderniseerd. Onberispelijke slaapzalen (acht stapelbedden) en kamers met een kleine badkamer. Op het dak, op de achtste verdieping, heb je vanaf het 'hemelse terras' (een snackbar) een uniek uitzicht op Dresden. Je kunt er in de ligstoelen iets eten of drinken.

DOORSNEEPRIJZ

 Hotel Ibis Budget (plattegrond A2-3, 18): *Wilsdruffer Straße 25* ☎ 183 393 820. *Reserveren via internet* ibis.com/fr/hotel-7514-ibis-budget-dresden-city/index.shtml. *Kamers vanaf € 52, ontbijtbuffet inbegrepen. Openbare parking in de buurt (tegen betaling).* In het winkelcentrum Altmarkt-Galerie, midden in de stad, 10 min lopen van het station. Een ideale ligging. Dit goedkope hotel van de groep Accor herbergt tweehonderd functionele, vrij kleine kamers met een modern interieur, die bedoeld zijn voor twee volwassenen en een kind (tot 12 jaar). Ze zijn comfortabel (met airco) en gezellig, met een standaardinrichting. Een uitstekende prijs-kwaliteitverhouding.

LUXUEUS

 Hotel Pullman Dresden Newa (plattegrond A3, 16): *Prager Straße 2c* ☎ 48 140 pullmanhotels.com. *Tweepersoonskamer vanaf € 80-160 naargelang het comfort, ontbijt inbegrepen. Aanbiedingen op internet.* Een modern gebouw dat volledig gerenoveerd is, in een winkelbuurt. De kamers zijn licht en functioneel, en bieden uitzicht op de stad. Er komen vooral zakenmensen (doordeweeks) en toeristen (in het weekend). Restaurant *Le Boulevard* (internationale keuken) en wijnbar (*Vinoteca*).

 Ar'otel Dresden (plattegrond A2, 17): *Ostra-allee 33* ☎ 49 220 artotels.com. *Tweepersoonskamer € 75-150, afhankelijk van het seizoen en de categorie. Ontbijt € 14 (of expresontbijt € 6,50). Parkeren € 14,50 per dag. In*

een wijk buiten het centrum. Een designhotel dat je herkent aan de mascotte met geheven armen op de gevel. De inrichting is gebaseerd op het werk van *A.R. Penck*, een lokale neo-expressionistische schilder. Heel comfortabele en zeer goed ingerichte kamers met airco. Er is een restaurant en een bar met kleine gerechten. Ook een fitnessruimte.

 Vienna House QF Dresden (plattegrond A2, 19): *Neumarkt 1* ☎ 56 33 090 qf-hotel.de. *Tweepersoonskamer € 99-250, afhankelijk van de periode en het comfort. Ontbijt niet inbegrepen (en duur).* Aan het plein met de *Frauenkirche*: een droomligging. Je loopt zo de oude stad in. De gevel van dit hotel is een exacte kopie van het pand dat hier voor de bombardementen van 1945 stond. Chopin en Dostojevski hebben er nog gelogeed. Het interieur is nieuw, modern en ultra design. Grote, onberispelijke kamers met airco, in beige en bruine tinten en (in de meeste gevallen) met uitzicht op het grote voetgangersplein. De achterzijde van het hotel komt uit op een winkelgalerij.

Ten zuiden van de Altstadt

 Jugendherberge Rudi Arndt (buiten plattegrond, via A3, 21): *Hübnerstraße 11* ☎ 471 06 67 jh-rudiamdt.de. *Vanaf het station tram 3: Nürnberger Platz of tram 8: Sud-Vorstadt. Gesloten rond Kerstmis. Jeugdherbergkaart verplicht. Reserveren aanbevolen. Bed op slaapzaal € 21,50 (€ 25 voor wie ouder is dan 27 jaar). Wifi (tegen betaling).* Vanaf het centraal station 10 min lopen in zuidelijke richting, in een rustige en groene woonwijk Schweitzerviertel ('Zwitserse wijk'). Een heel mooi huis in art-nouveaustijl met heldere, nette slaapzalen van vijf tot zes bedden. Half- of volpension mogelijk. Alle verdiepingen zijn netjes. Een aangenaam terras bij mooi weer.

In de Neustadt

GOEDKOOP

 Hostel Mondpalast (plattegrond B1, 12): *Louisenstraße 77* ☎ 56 34 050 mondpalast.de barbonvoyage.dresden.de. *Tram 11:*

Pulsnitzer Straße. Receptie dag en nacht geopend. Reserveren aanbevolen, minstens 2 weken van tevoren voor een tweepersoonskamer. Bed op slaapzaal € 15-22; tweepersoonskamers € 37-56. Ontbijt € 7. Fietsverhuur € 7 per dag. In een bruisende wijk. Een volledig gerenoveerd gebouw uit de jaren 1900. Elke kamer is genoemd naar een teken van de dierenriem (de naam van het hotel betekent 'maanpaleis'). Nette slaapzalen van drie tot tien bedden, met kastjes en blankhouten vloeren. De kamers zijn goed onderhouden en vrij mooi voor deze prijs. Iets drinken kan in de bar Bon Voyage, op de begane grond. Een uitstekend adres.

Hostel Louise 20 (plattegrond B1, 33): *Louisenstraße 20 ☎ 889 48 94 📧 louise20.de. Bed op slaapzaal € 16-19; flat € 21-24 per persoon. Goedkope in het laagseizoen. Ontbijt € 7.* In hetzelfde gebouw als restaurant *Planwirtschaft*. Deze herberg ligt tussen twee fleurige, rustige binnenplaatsen en bestaat uit twee delen. Het oude gedeelte heeft een modern interieur: slaapzalen van drie tot vijf bedden, met kastjes en houten stapelbedden. Gezellig ingericht. Onberispelijke toiletten op de gang. Alles is heel netjes. Ook vijf uitgeruste flats met drie slaapkamers (voor twee tot acht personen).

Lollis Homestay (plattegrond B1, 11): *Görlitzer Straße 34 ☎ 810 84 58 📧 lollis-home.de. Tram 13: halte Alaunplatz. Bed op slaapzaal € 15-23; tweepersoonskamer € 21-26 per persoon, ontbijt € 4, lakens € 2.* *Uitgeruste keuken.* Een goed en goedkoop hostel voor nachtbrakers, die natuurlijk niet per ongeluk in deze wijk terecht zijn gekomen. De slaapzalen (drie tot acht bedden; een slaapzaal voor meisjes) en kamers hebben een persoonlijk en zelfs origineel interieur, de gemeenschappelijke ruimtes zijn gezellig en de ontvangst vriendelijk. In het weekend liggen de prijzen iets hoger. Informatie over de stad en de uitgaansmogelijkheden (concerten), fietsen ter beschikking, *pub crawl*.

DOORSNEEPRIJS

Motel One (plattegrond A2, 10): *Palaisplatz 1 ☎ 65 57 38 📧 motel-one.com. Tweepersoonskamer vanaf € 59; ontbijt niet inbegrepen.*

Klein parkeerterrein € 9 per dag. Goed gelegen bij de voetgangerszone van Neustadt. Een (design)-ketenhotel met prijzen die variëren naargelang de vraag van de dag. Mooi, gezocht interieur in de kleuren bruin en turquoiseblauw. De kamers zijn vrij klein maar heel functioneel, met heel goede bedden en in sommige gevallen een privé terras. Ze liggen aan de straat (waar de tram passeert) of aan de achterkant van het gebouw, wat rustiger is, met uitzicht op de bomen.

Bed & Breakfast Mezcalero (plattegrond B1, 14): *Königsbrückerstraße 64 ☎ 810 77 0 📧 mezcalero.de. Tram 7 en 8: Louisenstraße. Reserveren aanbevolen. Tweepersoonskamer € 50-66, naargelang het seizoen en het comfort; ontbijt niet inbegrepen. Gratis, maar piepklein parkeerterrein (7 plaatsen op het 1ste binnenplaatsje).* Vlak bij de meest bruisende wijk van de stad, op een achterpleintje. Een rustig hotel, met een heel grappig, Mexicaans interieur. De eigenares is een dynamische Duitse, die graag Latijns-Amerika bereist. Heel goed onderhouden kamers, met of zonder eigen douche en wc. Originele en kleurrijke inrichting: kamer 25 heeft een wastafel met asymmetrische tegels en in kamer 37 slaap je in een hemelbed. Er zijn ook gezinskamers met stapelbedden (voor vier tot zes personen) en vier aan elkaar grenzende goed uitgeruste appartementen, allemaal met hetzelfde, gezellige karakter.

LUXUEUS

Backstage Hotel (plattegrond B1, 15): *Prießnitzstraße 12 ☎ 88 87 777 📧 backstage-hotel.de. Aan het einde van de Louisenstraße. Tram 11: Pulsnitzerstraße. Tweepersoonskamer vanaf € 75. Ontbijt niet inbegrepen. Parkeergelegenheid (tegen betaling).* Dit hotel in post-industriële stijl ligt naast een toneelzaal, in een gewezen melkfabriek, maar het heeft meer weg van een gezellige loft dan van een fabriek. Slechts twaalf kamers, die allemaal zijn ingericht door kunstenaars. Ze zijn ruim, met grote bedden, ingericht met diverse materialen (natuursteen, bamboe, tropisch hout). De exotische stijl is doorspekt met humor: in kamer 4 bevindt zich bijvoorbeeld een prachtige troon op het wc.

• **Ticket-hotline:** ☎ 491 17 05 📠 *semper-oper.de*. De plaatsen zijn heel goedkoop. Een van de hoogtepunten tijdens het muziekseizoen zijn de *Dresdner Musikfestspiele (10 mei-10 juni 2018)*. Je kunt het mooie gebouw ook aan de binnenkant bekijken (*alleen met rondleiding, in het Duits meerdere keren per dag, of in het Engels om 15.00 u*; ☎ 320 73 60; € 10, korting mogelijk; duur: 45 min).

🎭🎭🎭 **Zwinger (plattegrond A2): Theaterplatz 1** ☎ 491 466 79. *Verscheidene ingangen: Theaterplatz, Sophienstraße of Ostra-Allee. Tram 4 en 8: Theaterplatz. Dag. geopend 10.00-18.00 u. (za. 9.00 u).* Voor de tentoonstelling is er een algemeen kaartje à € 10 (korting mogelijk) voor alle plekken, waaronder de *Gemäldegalerie*. Dit paleis van August II de Sterke is een meesterwerk van Duitse barok. Het herbergt meerdere musea, waaronder de bekende **Semperbau**. In 1945 werden alle kunstcollecties van de musea van Dresden meegenomen door de Sovjettroepen. Vanaf 1956, na de dood van Stalin (1953), werden de werken teruggegeven aan Dresden, een gul gebaar van de Sovjet-Unie naar de DDR, haar trouwe bondgenoot binnen het Warschaupact. Toen de werken terugkwamen was de Zwinger, die zwaar beschadigd was tijdens de oorlog, al grotendeels weer herbouwd.

Van 1709 tot 1722 leidde de architect **Pöppelmann** de bouwwerkzaamheden van de Zwinger, die een luxueus feestsloot moest worden, vooral voor het huwelijk van de zoon van August de Sterke, de toekomstige koning van Polen August III, met Maria-Josefa van Habsburg. August de Sterke wilde een monument dat kon rivaliseren met de kastelen van Wenen en Rome, en natuurlijk Versailles. Oorspronkelijk was het de bedoeling alleen een oranjerie te bouwen. Het werd echter een grote constructie – die vreemd genoeg **Zwinger** werd genoemd, ‘verdedingstoren’ – geflankeerd door paviljoenen die onderling zijn verbonden door een lange galerij (de *Bogengalerie*). Met zijn beeldengalerij en zijn verheven vormen verenigt de Zwinger het Franse classicisme met de barokstijl. **Bezoek** eerst de buitenkant – de lange gevel van het paleis, de vijvers en de tuinen van de koning – en zet dan je weg voort via het weelderige binnenplein met waterbekkens, beel-

den en een tuintje. Luister ondertussen naar het spel van de klokken van Meißner porselein.

Ga vervolgens naar de *Bodengalerie* (je kunt er komen via de trappen op de Theaterplatz). Vanaf daar kun je de perfecte symmetrie bewonderen van de fonteinen en grasvelden op het binnenplein, pure classicistische barok. Ga vervolgens onder de prachtige **poort van de kroon** door en volg de barokke engelen. Daal de monumentale trap af tot het majestueuze **Bad van de Nimfen**, een meesterwerk van Balthasar Permoser. Het is een geheel van gekruiste fonteinen, paviljoens en standbeelden, waartussen zelfs de engelen elkaar omarmen. De *Zwinger* is werkelijk de hoofdattractie van Dresden en je kunt er gemakkelijk een halve of volledige dag doorbrengen.

🎭🎭🎭 **Gemäldegalerie ‘Alte Meister’ (Galerie van de Oude Meesters, tot 1800): Semperbau** (zie hiervoor) ☎ 491 420 00. *Geopend di.-zo. 10.00-18.00 u. Toegangsprijs: combinatiekaart met de Zwinger, de Porzellansammlung en de Mathematisch-Physikalischer Salon € 12; korting mogelijk. Audiogids € 3 (alleen in het Duits en het Engels). Er is een geleidelijke renovatie aan de gang, maar het museum blijft deels geopend.* De *Semperbau* herbergt **een van de belangrijkste kunstcollecties van Europa**. Het grootste deel werd bijeengebracht in de eerste helft van de 18de eeuw door de Saksische vorsten August de Sterke en zijn zoon, August III. Zo werden 110 werken aangekocht van de familie d’Este (uit Ferrare). Een eeuw later werd de galerij gebouwd – door architect Gottfried Semper, die ook de opera op zijn naam heeft staan – aan de noordzijde van de Zwinger, om vanaf 1855 onderdak te bieden aan een collectie die zich vooral richtte op de renaissance en de barok.

De verzameling bevat kunstwerken zoals de *Sixtijnse Madonna* van **Raphaël**, de *Slapende Venus* van **Giorgione** en *Christus met de zilverling* van **Titiaan** (schitterend, ondanks de vreselijke kast waar het werk koel in bewaard wordt), onschatbare meesterwerken van **Dürer**, **Cranach**, **Rembrandt**, **Vermeer** (*De Hoerenmadam*, *De Liefdesbrief*), **Rubens**, **Van Dyck** en uitstekende voorbeelden uit de Franse, Italiaanse en Spaanse school.

• Twee uitzonderlijke doeken: **de Sixtijnse Madonna** (1512) van Raphaël. Uiteraard zie je de

geschilderde engelen die met hun ellebogen op de onderkant van het schilderij steunen. Iedereen herkent uiteraard die twee vogels, maar kijk nog eens beter, iets van de zijkant, en je ontdekt dat ze niet alleen zijn: de wolken onderaan het doek blijken tientallen hoofdjes met bolle wangen te zijn. Een goed bewaard geheim dat Raphaël enkele seconden kan verstoppen dankzij een perfecte beheersing van zijn techniek.

In dezelfde zaal bevindt zich de **Slapende Venus**, nog een meesterwerk, rond 1510 gemaakt door Giorgione maar het werd afgewerkt door zijn vriend Titiaan, nadat de schilder op amper 30-jarige leeftijd stierf aan de pest. Dit werk wordt gezien als het eerste naakt in de geschiedenis van de schilderkunst. De venusheuvel van deze slapende vrouw wordt afgedekt door haar linkerhand, maar is het een erotisch tafereel? En het landschap erachter, is dat het Paradijs of de zevende hemel? In 1538 zal Titiaan het taboe doorbreken met zijn Venus van Urbino (Uffizi, in Florence), waar een vrouw te zien is die duidelijk wakker is en languit op een bed ligt.

In de *Maria van de familie Luccina*, maakt **Veronese** van ons getuigen, door middel van het kind dat zich verschuilt achter een pilaar. Enkele werken van **Tintoretto** en **Correggio** (interessant gebruik van licht in de Geboorte). Op de bovenverdieping barokke schilderkunst met een reeks antieke thema's in heldere kleuren van **Rubens**, enkele werken van **Vélasquez** en een geweldige serie portretten van **Christian Seybold**.

Verder zie je op de tweede verdieping de zeven panorama's – de beroemde veduta – van Dresden en omgeving in de sublieme en indrukwekkende werken van Bernardo Bellotto, ook 'Canaletto de Jongere' genoemd, een Italiaans schilder aan het hof van Frederik August III in de 18de eeuw en een

neef van Antonio Canaletto (zie ook de *Canaletto-Blick* in het hoofdstukje 'Wat is er te zien in de Neustadt?'). De **Neustadt** is er vanuit verschillende hoeken bestudeerd.

Nog steeds op de tweede verdieping, in zaal 23, moet je niet het *Meisje met een brief* vergeten, van **Vermeer**, een van de schilderijen uit de verzameling die onlangs werden gerestaureerd. De lichte weerspiegeling in het raam, om maar een voorbeeld te noemen, toont de uitstekende kwaliteiten van de meester. Nog van Vermeer, het genreschilderij *De koppelaarster*, een tafereel in een bordeel. Iets verderop is er nog een schilderij van een *Tandarts* uit de school van Caravaggio, dat een leuk spel speelt met clair-obscur. Bekijk ook *Adam en Eva* van **Cranach de Oude**, waar de zwarte achtergrond al een slecht voorteken is voor wat gaat komen.

- Zaal 25: een portret van *Maurits van Saksen* (1765) door Quentin de La Tour, *La Chocolatière* van **Jean Étienne Liotard**, een mooi pastelschilderij op perkament met heldere kleuren. De jonge en knappe bediende lijkt door het schilderij te lopen terwijl ze een kostbare kop chocolademelk op een dienblad draagt: bekijk het kopje van dichtbij, want het is inderdaad Meißner porselein. Verder nog tekeningen, waaronder een verzameling met 75 pastels van **Rosalba Carriera**.

📖 In de kelder is een uitgebreide **boekwinkel** voor wie graag enkele vierkante centimeters van het museum naar huis wil nemen, in de vorm van catalogi, ansichtkaarten en posters.

🏺 **Porzellansammlung (porseleinverzameling):** in het *Glockenspielpavillon* en de *Ostasiens-Galerie* ☎ 491 42 000 🌐 skd.museum.de. Geopend di.-zo. 10.00-18.00 u. Toegangsprijs: € 6; korting mogelijk. August de Sterke had een zwak voor porselein. Hij had er nooit genoeg van. Het

WIST JE DIT?

HET PENSEEL, BETER DAN EEN FOTO | De Venetiaanse schilder Bellotto liet zich graag Canaletto noemen, net als zijn oom. Zijn panorama's van Dresden in de 18de eeuw zijn zo realistisch en precies, dat ze na 1945 door de architecten werden gebruikt voor de wederopbouw van de stad. Het grote voordeel in vergelijking met zwart-witfoto's is de kleur: dat liet toe de gevels op identieke manier te reconstrueren.

resultaat is een schitterende verzameling van **23.000 stuks**, naar verluidt de grootste ter wereld. Natuurlijk veel Meißner porselein, maar ook talrijke Chinese en Japanse stukken. Vooral interessant zijn de dragondervazen, zo genoemd na een strategische ruil tussen twee koninkrijken. Toen August de Sterke op een bepaald moment minder manschappen wilde in zijn leger, ging hij een ruilovereenkomst aan met de koning van Pruisen: 150 dragonders (soldaten van het Saksische leger) voor 150 stuks porselein. De veertien dragondervazen maakten deel uit van het contract; per vaas is dat toch wel veel geld.

Verder andere, ontroerend mooie blauw-en-witte mingvazen. Alleen de Chinezen hadden in die tijd het recept voor het fameuze 'Chinese blauw'. Pas in 1710 kon alchemist **Friedrich Böttger** het geheim doorgronden. Toen begon het Saksisch porselein uit het atelier van Meissen ook de motieven van het Rijk van het Midden te imiteren. Later zouden ze weer breken met die gewoonte.

☞☞ Mathematisch-Physikalischer Salon: *toegankelijk via de binnenplaats van de Zwinger* ☎ 491 466 61. *Geopend di.-zo. 10.00-18.00 u. Toegangsprijs: € 6; korting mogelijk.* De Salon voor Wiskunde en Fysica bevindt zich sinds de stichting in 1728 nog altijd in dezelfde galerij van het Zwingerkasteel. De prinsen-keurvorsten van Saksen waren gek op wetenschap en techniek, zoals deze collectie aantoont. Opmerkelijke meet- en werkinstrumenten die wetenschappers in de vorige eeuwen gebruikten: kompassen, verrekijkers, sterrenkijkers, sextanten en scheepschronometers, wereldbollen en -kaarten (waaronder een Arabische uit de 13de eeuw), astrolabia. Het zeldzaamste object is ongetwijfeld een **rekenmachine van Blaise Pascal**. Ze is uniek op de wereld en werd wellicht gemaakt omstreeks 1650. De machine is van messing en ijzer, en rechthoekig van vorm: een grote doos, de voorloopster van de elektronische rekenmachines van vandaag. Sinds Pascal hebben we een lange weg afgelegd.

☞☞☞ Residenzschloss Dresden (plattegrond A2): *Taschenberg 2. Ingang via de Schloßstraße* ☎ 491 42 000 ☑ skd.museum.de. *Geopend wo.-ma. 10.00-18.00 u. Toegangsprijs: € 12; korting mogelijk. Gratis audiogids in het Duits en het Engels. Met deze toegangskaart mag je ook*

binnen in het Neues Grünes Gewölbe, de Türkische Kammer en de Fürstengalerie, het muntenkabinet en de tijdelijke tentoonstellingen (met uitzondering van die in het Historisches Grünes Gewölbe). Ook de toegang tot het Historisches Grünes Gewölbe zelf is niet inbegrepen. Combinatiekaart Residenzschloss en Historisches Grünes Gewölbe (tijdelijke tentoonstellingen): € 20; korting mogelijk.

• **Goed om te weten:** *het meest praktische – zeker als je geen Duits spreekt – is 1 of 2 weken van tevoren reserveren via* ☑ skd.museum.de *(betalen met betaalkaart) of telefonisch* ☎ 0491 42 000. *Ook kaarten verkrijgbaar ter plaatse, de dag van het bezoek vanaf 10.00 u: dat is minder duur, maar je riskeert heel lang te moeten wachten of helemaal niet binnen te mogen (weinig plaats: niet meer dan 100 mensen per dag). Opgelet: vanaf het tijdstip op de toegangskaart heb je 15 min om het bezoek te beginnen.* Dit kasteel was zowel de verblijfplaats en het symbool van de macht van de keurvorsten en koningen van Saksen als een artistiek centrum met een goede reputatie. Door de ramen kun je de voortgang van de werkzaamheden bekijken. De binnenplaats wordt weer hersteld zoals zij in de 18de eeuw was. Het slot werd vernield in 1945, maar de wederopbouw gebeurt met veel respect voor de geschiedenis (en voor de grote Italiaanse invloed), tot in de kleinste details. Het Residenzschloss is opnieuw een artistiek centrum in Dresden: de schatten van het Saksische hof – die oorspronkelijk werden bewaard in het **Grünes Gewölbe**, het groene gewelf van het kasteel – worden op een spectaculaire manier tentoongesteld op hun historische locatie, op de 1ste verdieping.

Deze verzameling – meer dan duizend kunstobjecten van de hofjuweliërs – trekt alsmat meer bezoekers en wordt aangevuld met meer dan drieduizend juwelen uit de verzamelingen van rijke liefhebbers die hier aan het publiek worden voorgesteld. Hier geen vitrines: je kunt deze meesterwerken van heel dichtbij bewonderen. Net daarom worden weinig bezoekers toegelaten: veiligheid voor alles.

☞☞☞ Historisches Grünes Gewölbe (Historisch Groen Gewelf): *gesitueerd op de begane grond van het kasteel. Ongeveer drieduizend objecten worden tentoongesteld in het Historis-*

HET HISTORISCH GROEN GEWELF HERBERGT EEN FAMEUZE COLLECTIE JUWELEN EN ZILVERSMEEKKUNST.

ches Grünes Gewölbe en duizend in het Neues Grünes Gewölbe. Deze fameuze collectie juwelen en zilversmeedkunst dankt haar naam aan de oorspronkelijke plek waar ze werd tentoongesteld: kasteelruimten met plafondgewelven die in die tijd malachietgroen waren geverfd. Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog werd de collectie in veiligheid gebracht in de burch van *Königstein*. In 1945 werd alles in beslag genomen door de USSR en in 1958 teruggegeven aan de DDR. De collectie vond vervolgens gedurende dertig jaar onderdak in het *Albertinum*, en is nu uiteindelijk teruggekeerd naar 'haar' kasteel. De verzameling werd bijeengebracht door August de Sterke en wordt beschouwd als een van de mooiste van Europa in dit genre. De reconstructie eerbiedigt de geest van August de Sterke, die zijn rijkdom en absolute macht wilde etaleren. Daarom breidde hij zijn collectie kostbare objecten en juwelen uit met kunstwerken uit de renaissance.

- Je wordt echt verblind door het licht en het raffinement: edelstenen en kunstobjecten van amber en ivoor, recipiënten die zijn gemaakt van edelstenen, kostbare bronzen beeldjes. Bekijk zeker de **Bernsteinzimmer** (ambersalon), met werk van kunstenaars uit Danzig en Königsberg (nu Kaliningrad), aan de Oostzee. Prachtige Juwelenzaal, met talrijke spiegels in gebeeldhouwde en ver-

gulde lijsten, van de grond tot aan het plafond. Deze ruimte herbergt een verzameling juwelen en sieraden die een prachtig voorbeeld zijn van de opsmuk- en edelsmeedkunst in de 18de eeuw.

👤👤👤 **Neues Grünes Gewölbe (Nieuw Groen Gewelf):** op de 1ste verdieping van het kasteel. Meertalige audiogids. In tegenstelling tot het Historisches Grünes Gewölbe worden de mooiste stukken van de collectie hier angstvallig bewaard in volstrekt onverwoestbare vitrines. De zalen zijn halfduister, wat deze fameuze collectie van de kostbaarste juwelen van Duitsland nog meer tot haar recht doet komen. De meest verfijnde kunst met de nobelste materialen: paarlemoer, koraal, kristal, ivoor worden uitgehouwen, geciseleerd, gepolijst en geassembleerd. Van fijne schilderijen tot aardewerk, doeken met houten of marmeren inlegwerk en ontelbare gegraveerde glazen. De keurvorsten beschikten over de beste ambachtslieden. Een volledige zaal is gewijd aan de juwelier **Johann Melchior Dinglinger** en zijn meesterwerk, de *Hofstaat zu Delhi am Geburtstag des Grossmoguls Aureng-Zeb*, een uitbundig tafereel met 160 gouden en aardewerken figuren, bezet met 5000 diamanten, smaragden, robijnen en parels. Dat meesterwerk toont het verjaardagsfeest van grootmogol Aureng-Zeb. Zestien kunstenaars uit het atelier van Dinglinger

waren gedurende zeven jaar onafgebroken aan het werk om dit pareltje te realiseren en August de Sterke deed er vijf jaar over om het te betalen. Wij waren ook erg onder de indruk van de *Rolling Ball Clock*, een knikkerklok uit 1600, de *Kirschkern* uit 1589, met 185 gebeeldhouwde hoofden (een buitengewoon miniatuurstuk), het spelletjeskoffertje van de keurvorst van Saksen: op ieder stuk staat de afbeelding van een lid van het vorstenhuis. Zeer goed beveiligd is de **groene diamant** (41 karaats), de grootste diamant van deze kleur ter wereld, die de koning van Polen, August III, in 1742 kocht op de beurs van Leipzig. Samen met de blauwe diamant is dit een zeldzaamheid binnen de gemmologie.

Rüstkammer (Wapenrustingkamer): *Residenzschloss* ☎ 491 42 000. De op twee na grootste wapencollectie ter wereld, na Madrid en Wenen. Oude wapens, toernooiwapenrustingen en kostuums die echt een bezoekje waard zijn. Verbazingwekkende wapenrustingen voor kinderen en voor paarden, mise-en-scènes van een toernooi, ceremoniële wapens. Van het grootste blanke wapen ooit (een enorme degen uit de 15de eeuw, gemaakt voor een reus) tot het kleinste (een zakdolk, altijd handig om op zak te hebben in een wereld vol intriges).

Türkische Kammer (Turkse kamer): een aanvulling op het vorige museum. Een uitzonderlijke collectie wapens en uitrustingen (waaronder een prachtige praaltent) uit het Ottomaanse Rijk. De prinsen van Saksen verzamelden sinds de renaissance een van de grootste collecties Ottomaanse kunst in Europa. Die collectie was sinds 1945 verspreid over verschillende musea, maar is nu weer samengebracht op een oppervlakte van 700 m², in een moderne encensering. Textiel, wapens (indrukwekkende paarden met sierdekens en pantsers) en talrijke gouden objecten en edelstenen, afkomstig uit diplomatieke schenkingen of oorlogsbuit. Als je langs de vitrinekasten loopt, begrijp je de fascinatie van de Europese hoven voor de pracht en praal van de Grote Turk, en je krijgt een beter idee van de grote invloed van de Ottomaanse kunst op de westerse kunst.

Hausmannsturm: geopend maart-nov. wo.-ma. 10.00-18.00 u. Toegangspreis: € 5; korting mogelijk. Je bereikt de trap van de toren via het

binnenplein van het kasteel, een noodzakelijke stop als je de Italiaans geïnspireerde fresco's in graffito (16de eeuw) wilt bekijken. Daarna begint de beklimming van de 327 treden die je bijna 40 m boven de grond brengen. Vanaf het platform (alleen bij mooi weer) heb je uiteraard een mooi uitzicht over de oude stad. Een verdieping lager zie je het ingenieuze en vreselijk complexe mechanisme van de klokken buiten.

Verder is er nog een selectie uit de muntenverzameling (**Münzkabinett**) die zich vroeger in het Albertinum bevond.

Verkehrsmuseum (tegenover het QF-Hotel, plattegrond A2, 19): *Augustusstraße 1* ☎ 8644 0 🌐 verkehrsmuseum-dresden.de. Geopend di.-zo. 10.00-18.00 u. Toegangspreis: € 9; korting mogelijk; gratis op vr. na 13.00 u. In het Johanneum, een historisch expositiegebouw op de Neumarkt tegenover de Frauenkirche. Een museum dat eenieder zal plezieren. Er wordt van alles tentoongesteld wat rijdt, vliegt of vaart: locomotieven, trams, auto's, motoren en fietsen. Enkele opmerkelijke stukken: de legendarische Saksische locomotief 'Muldenthal' (1861), de draagstoel van de Gilde van dragers van de stoel van Dresden (1705), de hippomobile, de 'Saporo-shez SAS 865A' van de firma Wartburg, verkocht in de jaren 1960 in de BRD, of de 'Petroleum-Reitwagen' van Daimler, het eerste rijtuig dat uit de fabriek van het merk rolde in 1855. Naast aan het transport over land of over zee, wordt er ook aandacht besteed aan de ontwikkeling van het luchttransport, van de gebroeders Montgolfier tot de moderne commerciële vliegtuigen. Voor de kleine jongens en hun vaders rijden er op woensdag, in het weekend en tijdens de schoolvakantie elektrische treintjes.

Katholische Hofkirche (plattegrond A2): *ingang via de Schlossplatz (een bezoek is af te raden tijdens erediensten)*. Wo. middag gratis orgelconcert. De grootste kerk van Saksen (4800 m²). Voltoid in 1751 in Italiaanse barok. Door het bouwen van deze katholieke hofkerk op protestantse bodem kreeg August de Sterke – die uit opportunistische katholiek werd – de kans om de Poolse troon te bemachtigen. Een versterkte brug verbindt de kerk met het kasteel. Na de bombardementen in 1945 werd ze naar origineel model

herbouwd. In 1980 werd ze op verordening van het Vaticaan omgedoopt tot de *Sanctissimae Trinitatis*. Het interieur is weelderig versierd in rococostijl.

♿ ♿ Fürstenzug (Keurvorstenstoet; plattegrond A2): *Augustusstraße*. Indrukwekkende stoet van koningen en prinsen van Saksen-Wettin van 1127 tot 1904 op de buitengevel van de **koninklijke paardenstallen** (*Stallhof*) in de Georgenbau. De oorspronkelijke muurschildering (1589) werd tussen 1872 en 1876 helemaal omgezet in een graffito door de kunstenaar **Wilhelm Walter**, ter gelegenheid van de achthonderdste verjaardag van het hof. Een slecht idee, want de gravuretechniek in mortel bleek heel snel fragiel te worden. De fabriek van Meissen bood haar diensten aan en de *Fürstenzug* werd opnieuw gemaakt op 24.000 aardewerken tegeltjes. Het ding is 102 m lang en 9 m hoog en toont 90 personages, waaronder 35 markiezen, prinsen en koningen en 58 kunstenaars, wetenschappers, handarbeiders en boeren. Indrukwekkend en onverwoestbaar: slechts 223 tegeltjes moesten de dag na het bombardement van februari 1945 vervangen worden.

♿ ♿ Brühlsche Terrasse (plattegrond A2): een magische plek, ideaal om te wandelen, met aan de ene kant de Elbe en aan de andere kant de oude stad, waarover je een prachtig uitzicht hebt. Je bereikt de terrassen via een brede trap vanaf de *Schlossplatz* of via de kleine *Georg-Treu-Platz*, vlak bij het Albertinum. Het werd aangelegd in 1738 boven de vroegere vestingwerken. Dit 'Balkon van Europa' was de privétuin van de graaf van Brühl tot het in 1814 voor het publiek werd opengesteld. Er is ook een schitterend parkje boven de Elbe, de **Brühlsche Garten**, versierd met opmerkelijke beeldengroepen. Gun jezelf een heerlijk

kopje 'Mozartkoffie' op het terras van café **Vis-à-Vis** (10.30-24.00 u). Merkwaaardig genoeg is de koffie duur, terwijl de gerechten redelijk zijn van prijs. Uiteraard moet je ook voor het uitzicht betalen, maar met wat geluk kun je op de tonen van de muziek van straatmuzikanten genieten van de idyllische omgeving. Alleen het zoete geluid van de stoomfluit van de aanmerende toeristenschepen doorbreekt de stilte.

♿ ♿ ♿ Frauenkirche (plattegrond A-B2): *Neumarkt* **W** *frauenkirche-dresden.de* **♿** *Tram 1, 2 en 4: Altmarkt. Toegang voor mensen met een rolstoel via de lift bij ingang A (aanbellen indien nodig). Geopend ma.-vr. 9.30-18.00 u, za. 9.00-15.00 u. Meertalige audiogids (€ 2,50), rondleiding € 5. Tijdens het weekend zijn er af en toe concerten in de kerk.* De kerk is op zich een samenvatting van het glorieuze en verschrikkelijke verleden van deze stad: een monument dat als een feniks uit zijn as is herrezen, nadat het door de oorlog met de grond was gelijkgemaakt. De wederopbouw duurde van 1994-2005, en vroeg veel financiële inspanningen en een groot technologisch vernuft. De operatie werd gefinancierd door de Dresdner Bank en door publieke en private giften. Bij de oprichting in 1743 was dit barokgebouw (95 m hoog) de grootste protestantse kerk van Duitsland. Ook deze kerk viel ten prooi aan de bombardementen in 1945. Nu staat ze symbool voor de heropleving van Dresden. Haar ruïnes zijn nu officieel erkend als nationaal antioorlogsmonument en ze worden in hun oorspronkelijke staat bewaard, als getuigen van de verschrikking van de oorlog. Aan de buitenkant heeft de kerk een mooi 'pixelachtig' effect, omdat de oorspronkelijke stenen, die zwart waren geworden door vuur en ouderdom, hergebruikt werden en vermengd met nieuwe stenen uit beige zandsteen.

WIST JE DIT?

WITH A LITTLE HELP FROM MY FRIENDS | De reconstructie van de Frauenkirche werd in 2005 voltooid met de plaatsing van een gouden kruis van 6 m hoog, op de top van de koepel. Het was een gift van een Britse vereniging. Onder de deelnemers aan het project was ook een zoon van een Engelse piloot die had meegedaan aan het bombardement van de stad in 1945. Een mooi symbool van verzoening.